

TRIBUNA POPORULUI

REDACTIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL
Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2 an fl. 5; pe 1/4 de an fl. 2-50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminecă pe an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:
ac 1 șir garmond: prima-dată 7 cr.; a doua oară 6 cr.; a treia-oară 4 cr. și timbru de 30 cr. de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele cât și inserțiunile sânt a se plăti înainte.

Scrisori nefrancate nu se primesc.

UN CUVÎNT.

(L) Credincioși hotărârilor tuturor conferențelor naționale, am fost în totdeauna de părere, că în luptele de partid ale fraților noștri de peste munți n'aveam să ne amestecăm.

N'aveam deci nici să desaprobăm nici să aprobăm guvernul M. Sale Regelui Carol I pentru-că a îngăduit ca oficerii români din Ploiești să vină la Brașov. Ceea-ce nu înseamnă însă că trebuie să tăcem și să n'aveam o vorbă bună către oficerii români cari poate pentru întâia oară au călcat pe pământul patriei noastre. Am publicat deci un raport și un articol trimis de un excelent amic și scriitor al nostru din Brașov.

Cetitorii noștri vor fi apreciat și raportul și articolul.

Este însă în moravurile presei de dincolo și un obicei adoptat în luptele politice militante ca ori-cărui fapt să i-se dea interpretare potrivit intereselor de partid.

Astfel s'a întâmplat că și visita oficerească să fie luată drept prilej de a se face interpelare — cea a dlui Costescu-Comăneanu — dl V. A. Urechidă să-și motiveze demisia din vicepresidenția Senatului, ear' la Camera dl Fleva să atace și dsa guvernul pe tema aceasta ...

Lucruri, asupra cărora ori-care ne-ar fi păreri, nu avem să ne amestecăm.

E vorba însă că în lupta aceasta dată împotriva guvernului, am fost luați ca ... mărturie. S'au cetit și s'au citat — în presă și în parlament — articolele noastre. Nu însă întregi, ci trunchiate.

„Epoca”, în numărul seu de acum este o săptămână pentru a dovedi că numai noi aprobăm pe dl Sturdza pentru-că a lăsat pe oficerii români să meargă la Brașov, reproducea o frază în care corespondentul nostru din Brașov scria, că acolo se atribuie o importanță politică acestei visite. A reproduș în urmă partea întâia din articolul de fond: salutul cald ce adresam eroilor dela Plevna cari veniau să întorcă visita oficerilor Prea Măritului nostru Împărat și Rege.

Aceiași parte din articol a fost reprodușă și de „Tribuna”, care avea și ea aerul să ne inute că salutăm pe eroii cari sunt azi cea mai strălucită podobă a României.

Ear' dl V. A. Urechidă a cetit partea a doua din articol, unde se descrie adecă starea politică tristă a noastră, creată de guvernul unguresc.

Cetim azi în „Tribuna” reproduceri de prin „Epoca” și „Timpul” chiar, după cari cetirea articolului nostru ar fi făcut o „profundă impresie” asupra Senatului, luându-se acest articol ca o „desaprobare” a domnului Sturdza.

Dar' nu aceasta-i ceea-ce vrem să discutăm. Ci vrem să accentuăm numai că nu ne putea trece prin minte să ne apucăm și să dăscălim noi pe bărbații de stat cari dețin azi destinele României...

Aceasta pentru simplul motiv că nu credem, și nu poate fi la noi Ro-

mân cu mintea întreagă care să creadă, că un guvern presidat de dl Sturdza, guvern în care figurează un G. Cantacuzino, apoi fiul marelui Brătianu, ar avea mai multă sollicitudine pentru interesele Ungurilor de cât pentru cele ale Românismului. Dacă acestia nu ne iubesc, apoi greu ni-se poate naște speranța că vom fi mântuiți de dl Comăneanu ori dl Fleva.

Chiar privitor la visita oficerilor, nu ne este permis a o talmăci ca și când ar fi vorba de o închinare guvernului unguresc. La noi în toate vremurile s'a făcut o mare deosebire între guvern și armata comună. Inșiși Ungurii, nici nu au o durere mai mare decât faptul, că față de această armată nici ei n'au mai multe drepturi decât ori-care dintre celelalte naționalități. Ear' dacă la primirea oficerilor români s'au văzut și honvezi, este că și acestia stau sub comanda supremă a M. Sale Monarchului.

Dacă în partea a doua a articolului nostru se arăta deci atâta jale, era tocmai pentru-că vedem că guvernul maghiar nici până azi n'a intrat în intențiile celor doi monarhi amici, a M. Sale Împăratului-Rege Francisc Iosif și M. Sale Regelui Carol, cari desigur doresc ca nu numai armatele Lor să fraternizeze, ci și popoarele de sub a Lor sceptru.

Atâta. Cine altceva a căutat în articol — amestec în afacerile de partide ale României — ori nu ne-a înțeles, ori intenționat a căutat să dea articolului nostru o interpretare contra căreia noi ridicăm protestul cel mai hotărât.

Noi știm cât rău ne-a făcut faptul, că mai acum doi ani, luptătorii d'aici s'au divizat în urma influențelor luptelor de partide din România, și azi, când atâtea avem de îndreptat aici acasă, nu noi vom căuta să provocăm divisiune în publicul nostru, dar' nici vom tăcea când alții caută să o provoace.

Știm mai presus de toate că în fruntea ministerului de războiu stă un general încercat, care a luptat pe câmpul de războiu pentru mărirea României... Știm că M. Sa Regele Carol veghiaza ca un părinte iubitor asupra armatei române, că în armată, fala țării, un singur fapt nu se poate întâmpla fără-ca să aibă aprobarea Lui... Ei, să-i vedem pe Români înțelepți și radicali cari vor îndrăzni să afirme că un general Berendeiu și Regele Carol I, de dragul Ungurilor, ar împinge oficerimea română la fapte josnice.

Cum adecă: noi d'aici să avem rolul de a spune guvernului român și înțeleptului Rege Carol I cum să veghieze pentru-ca epoletele oficerilor români să nu fie întinate?

Noi, cei slabi și năcăjiți să ne luăm rolul de a aproba ori desaprobă faptele celor cari au făcut mărirea neamului românesc?!

Subvențiunea presei maghiare. Ziarele, revistele și foile de specialitate ceruseră dela guvern subvențiune, pausal. În urma acestei cereri guvernul a încuviințat a se împărți între diferitele

ziare și reviste 70.000 fl. O sumă, care între împrejurările de acum, când țeara e copleșită de sărăcie, se poate zice că e destul de considerabilă. Intre foile subvenționate din aceasta sumă sunt vre-o 70. Interesant e, că între acestea figurează și un ziar opozițional cu suma de 6000 fl.

Presa maghiară lucră cu zeci de mii de abonenți și cu venite de sute de mii la an, așa că 25—30.000 de abonenți la un ziar nici nu e raritate, și totuși această presă nu se rușinează a cere ajutor din banii țării, adunați dela sermanul popor contribuent, care acuși stă să sucumbă sub povara dărilor și sarcinilor, pe cari are să le supoarte întru susținerea statului.

GURA PĂCĂTOSULUI.

— 15 Martie. —

Ce ar fi adecă să fie în fiecare an ziua de 15 Martie? Aniversarea proclamării la 1848 a ideilor de „libertate, frățietate și egalitate”, în Ungaria.

Și ce ar fi trebuit să fie îndeosebi în 1898 această zi?

Serbarea iubilară a proclamării acelor idei, aruncarea în luptă grea pentru triumful lor, înainte cu 50 ani, și practisarea lor jumătate de veac!

Dar' ce a fost în fapt? Asta e trist a o constata, dar' la urma urmelor așa e. Împrejurările și egoismul unor oameni cu inimi mult prea mici pentru a cuprinde mărirea acestor idei, au adus cu sine, ca acum, după 50 de ani, în locul unor serbări mari cari să îmbrățișeze întreagă țara, producând valuri puternice de bucurie, — să vedem aceste „serbări” mărginite foarte, și reduse în valoarea și entuziasmul lor, la un infim. Au aranjat, ce-au aranjat, Ungurii, dar' și ei numai serbări de preamărire tot a — ideilor acelor mărițe, nu a fapticei practisări a lor, precum ar fi trebuit să fie.

Însăși organele maghiare, conștiu ori inconștiu, constată aceasta, ear' bărbați politici maghiari în plinul Dieței declamă ieremiade în ajunul zilei de „serbare”...

Intre multe altele, eată, drept model, cum intră în „zilele de serbătoare” „Magyar Hírlap”, ziar fruntaș maghiar din Pesta. El scrie în fruntea numărului dela 14 Martie:

„Incepem azi serbarea mării epoce. Aniversarea a cinci-zecia a ideilor glorioase del. 1848. Tinerimea universitară a început serbările prin congresul seu de studenți. În mod „imposant”, înălțător de suflete vor urma celelalte serbări în stil mare: serbări de tot felul și tot rangul a patrioților maghiari cari se mărturisesc pe sine cetățeni.

„Vom glorifica cu inima și cu sufletul gândirile mărițe, despre libertate, frățietate și egalitate. Ear' după aceea ne vom pune să ne gândim că oare deservită e cea libertate pentru care ne încălzim, deplină

e cea egalitate pentru care a curs atâta sânge și cuvinte, există oare într'a-devăr cea frățietate pentru care atâta ne entusiasmăm?

Care va să zică, o simte și o mărturisește însuși maghiarul organ, ea și celelalte aproape toate, că acum se serbează tot numai „gândirile mărițe despre libertate, frățietate și egalitate” dar' nu domnia faptică, roadele binecuvântate ale practisării acestor idei timp de 50 de ani! Gura păcătoșului a spus aci adevărul!

Ear' contele Apponyi, acest bărbat ținut și în cercurile adversarilor sei de un idealist mai nesticat, deci capabil mai adeseori a vedea lucrurile în adevărata lor lumină și a recunoaște adevărul, — le spunea „părinților patriei” în 11 Martie, solemnel, următoarele:

„E dureros, dar' această a 50-a aniversare nu află națiunea maghiară nici în dispoziții de serbare, nici în poziție potrivită cu serbătoarea libertății.

Ce vrem adecă să serbăm? Egalitatea de drept? Atunci când în țară sunt două feluri de legi, unul pe seama celor ce-și află refugiul sub aripile puterii și altul pe seama celor-ce îndrănesc a pași în fața puterii?

Libertate de presă? Atunci când o garanție a libertății de presă creată la 1848, instituțiunea curții cu jurați, am ciungărit-o, și când cei cu puterea în mână caută să explice chiar din legea dela 1848 dreptul de „censură”?

Libertatea politică și cetățenească? Atunci când folosirea ori-cărui drept de libertate atârnă dela grația „autorităților publice”?

Extinderea drepturilor constituționale asupra tuturor claselor națiunii? Când începând dela viața în comună, până la alegerea de deputați, fiecare cetățean se vede pe sine în față cu cea mai temerară presiune a puterii, de câte-ori vrea să facă întrebuniș de drepturile sale „constituționale”?

Sau în fine, sistemul de guvernament basat pe responsabilitate reprezentativă — să-l serbăm? Când chiar în urma celor zise mai sus e știut că „alegerile” de deputați fac să triumfe nu voința națiunii, ci a forței, a puterii și așa „representanții” aleși de fapt își sunt răspunzători numai lor inșiși!

Serbarea acestor triumfuri ale libertății, nu se poate azi la noi (în Ungaria) fără de cele mai amare gândiri, și după părerea mea, această serbare ar trebui consacrată (de Unguri) numai meditațiilor și pocăinței”.

Eată dară ce e „15 Martie” în Ungaria, și îndeosebi în acest an iubilar.

Ear' când acestea sunt impresiile chiar la ei, cărora totuși multe bune le-au urmat după această dată, — dorim ca mâne-poimâne să nu cetim insulte la adresa noastră a nemaghiarilor, care am stat, în această zi, și mai triști decât ei, acasă, cu bisericile închise, fără haine de serbătoare, și n'am serbat nici cât ei au serbat, căci n'am avut ce și de ce?

Bibliografie.

„Gramatica Română“ pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea II. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.“

„Abecedar ilustrat“ compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic Ștefu, Iuliu Grosoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. Prețul unui exemplar 20 cr. A se cere la administrația „Trib. Pop.“

Poesii de Aurel Ciato. Un elegant volum de peste 100 pagini, cuprinzând 40 de poezii drăgălașe atât prin gândirile, cât și forma în care sunt turnate.

„Biblioteca Noastră“ de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fie care lună.

Numerale apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări“, novelete. — Nr. 2. Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad“, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză“. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese“. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate“, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!“ comedie.

„Istoria universală“ pentru școalele secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. *Evul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciurecu, Brașov. 1897.

„Manual de Theologia Morală“ de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești“.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I.“ Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—

1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea Academiei Române. București 1897.

„Litrgia Sfantului Ioan Crisostom“, culeasă, aleasă și întocmită pe baza modelurilor vechi bisericești, pentru corul școlarilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Ștefu, învățator în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea foid noastre.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tratatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tratatul de Paris. Prețul 15 lei.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1857.

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 30 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

Expediție prin postă în fie-care zi.

„CARAVAN“
Societate autorisată pentru export de teă rusească
Moscvă
Fondatorii societății
Wogau & Comp. Moscvă
Deposit principal în Arad
Ladányi Carol și fiu
băcănice de coloniale, delicatose, teă și romuri
A R A D
Piața Tökölyi (colț cu str. Zrinyi și Lazar Vilmos)
Prețul corent 123 9—

pentru On. public consumător despre următoarele soiuri de teă rusească. Prețurile sunt indicate după greutatea în fonți rusești.

Nr	In pachete originale	1/1font		1/2font		1/4font		1/5font	
		fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.	fl.	cr.
0	Ki-hing prima calitate.	7	50	3	75	1	88	—	95
1	Podziukon	5	—	2	50	1	25	—	63
2	Min-Lang	4	40	2	20	1	10	—	55
3	Sefachen	3	75	1	90	—	95	—	50
4	Krasnenky amestecul special al Caravanului	3	20	1	60	—	80	—	40
4.5	Amestec de flori	3	—	1	50	—	75	—	38
5	Teă fină pentru familie.	2	50	1	25	—	63	—	32
6	"	1	90	—	95	—	50	—	25

Fie-care pachet este provăzută cu banda oficioasă a vămii rusești și cu marca noastră.

Odată cu aceasta atragem atențiunea On. public din loc și provincie asupra magazinului nostru de coloniale asortat cu mărfurile cele mai bune, romul nostru varitabil de Jamaica, soiurile cele mai fine de cafea crudă precum și arși în atelierul nostru. Zilnic Krenwirșli proaspeți de Viena, șuncă de Praga, slănină veritabilă de Cașovia etc.

La comande de teă în valoare de peste 3 fl. pachetare și porto gratis.

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Octomvrie 1897.

Arad—Budapesta.				Arad—Claba—Oradea-mare.				Seghedin—Arad				Ternova-Cheriu			St. Ana—Chitighaz.			Chitighaz—St. Ana.			Boroș-Șebeș—Moneasa.			Moneasa—Boroș-Șebeș.					
<i>d. m.</i>	<i>a. m.</i>	<i>seara</i>		<i>dim.</i>	<i>a. m.</i>	<i>seara</i>		<i>d. m.</i>	<i>seara</i>	<i>dim.</i>			<i>dim.</i>	<i>d. m.</i>	<i>dim.</i>		<i>d. m.</i>	<i>seara</i>	<i>dim.</i>			<i>d. m.</i>	<i>seara</i>	<i>dim.</i>	<i>d. m.</i>	<i>dim.</i>			
Arad, pleacă	4.21	11.20	9.35	Arad, pleacă	5.10	11.20	9.35	Seghedin, pleacă	2.19	6.10	3.08	Ternova-Cheriu	6.15	4.59	9.02	St. Ana, pleacă	3.25	6.80	6. —	Boroș-Șebeș-Buteni, pleacă	9.45		Moneasa	11. —					
Sofronya	—	11.36	9.58	Sofronya	5.25	11.36	9.58	Makó	3.32	7.34	5. —	Seluș	6.28	5.12	9.17	Șimand	3.53	7.02	8. —	Selâgeni-Prăzești	10. —		Băile-Moneasa	1.58					
Curtici	—	11.49	10.07	Curtici	5.39	11.49	10.07	Apátfalva	3.52	7.57	5.24	Musca-Măderat	6.44	5.28	9.33	Chitighaz-Erdelj	4.30	7.48	9.08	Bohani	10.18		Moneasa	2.05					
Lökösháza	—	12.05	10.26	Lökösháza	5.56	12.05	10.26	Cianadul-ung.	4.01	8.04	5.32	Siria	6.52	5.36	9.40	Siclaș	—	8.15	9.29	Dexna	10.85		Băile-Moneasa	11. —					
Chitighaz	5.04	12.05	10.54	Chitighaz	6.13	12.28	10.54	Nădlac	4.18	8.18	5.50	Chirechiu	7.06	5.50	9.57	Otlaca	—	8.29	9.43	Ravna	10.50		Băile-Moneasa	11. —					
Claba	5.26	1.19	11.89	Claba, seosește	6.40	12.54	11.24	Csanád-Palota	4.36	8.32	6.09	Uj-Szt-Anna	7.21	6.03	10.13	Klek	5.20	8.45	9.58	Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —					
Szolnok	7.32	4.14	2.49	Claba, pleacă	7. —	2.28	4.50 dim.	Merőhegyes	5.15	8.57	6.55	Zimánd-Ujfalu	7.39	6.21	10.30	Chitighaz, seosește	5.35	9. —	10.12	Ravna	2.25		Băile-Moneasa	11. —					
Budapesta, seosește	9.40 seara	7.20 seara.	6.10 dim.	Giula	7.27	3.05	5.26	Batania	5.44	9.29	7.34	Otvenes	7.45	6.26	10.39	Arad, seosește	8.03	6.44	11. —	Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —					
				Sarkad	7.47	3.27	5.56	Pecica	6.06	9.52	8.05	Arad, seosește	8.03	6.44	11. —					Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —					
				Nagy-Szalonta	8.23	4.10	6.47	Arad, seosește	6.39	10.25	8.48									Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —					
				Cefa	8.42	4.24	7.18														Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
				Leș	9.04	5. —	7.51														Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
				Oradea-mare, sos.	9.32	5.30	8.31														Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
																					Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
																					Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
																					Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				
																					Dexna	2.25		Băile-Moneasa	11. —				